Koncepcia kultúrnej politiky mestskej časti Bratislava-Staré Mesto na roky 2008 – 2010

1. Východiská

Vychádzame v tejto koncepcii z poznatku, že tradícia doterajšej kultúrnej štruktúry mestskej časti Bratislava-Staré Mesto (ďalej len „Staré Mesto“), rovnako ako dnešné organizácie spadajúce pod jeho zriaďovateľskú pôsobnosť, ktoré sú spravované oddelením kultúry Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Staré Mesto (ďalej len „Miestny úrad“) majú perspektívny inštitucionálny potenciál pre vykonávanie kvalitnej, sústredenej a cielenej kultúrnej činnosti na území Starého Mesta. Vychádzame zo snahy zachovať a rozšíriť túto kultúrnu štruktúru pod zriaďovateľskou gesciou Starého Mesta, s perspektívou podpory jej priebežného rozvoja, z ktorého sa v dlhodobom horizonte transformuje na štruktúru odborne a dramaturgicky špecializovaných organizácií, profilovaných podľa jednotlivých druhov kultúry a umení, schopných ku svojej činnosti využívať najširšie spektrum možných finančných, odborných, ľudských a ďalších zdrojov.
Kultúra na Slovensku je tradične definovaná a vykonávaná inštitucionálnou formou, ktorá tvorí frekventovanú bázu aj pre spoluprácu s neziskovými a inými aktivitami, ktoré sa mohli u nás etablovať až po roku 1989. Spoločne ide o skúsenosť odbornej a menežmentovej kooperácie v nezávislej podobe, ktorá je vzájomne výhodná ako pre inštitúciu, tak pre nezávislý subjekt, a ak na Slovensku mapujeme kultúrnu činnosť posledných sedemnástich rokov, potom sa ukázala ako veľmi produktívna a inovatívna. Pre naše východiská je teda podstatný fakt, že je potrebné inštitucionálnu štruktúru zachovať a vytvoriť ideálne podmienky pre najširšie možnosti jej rozvoja a využitia, ako v zmysle vlastnej vykonávanej činnosti, tak aj v zmysle najširšej podpory spolupráce s nezávislými kultúrnymi organizáciami, sídliacimi v Starom Meste.

Vychádzame ďalej z platnej legislatívy Slovenskej republiky, medzinárodných dohovorov a strategických dokumentov Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, vlády Slovenskej republiky a Európskej únie, ktoré formulujú a upravujú záujmy, nároky a povinnosti všetkých úrovní štátnej správy a samospráv ohľadom činnosti a pôsobenia v oblasti kultúry. Ide najmä o nasledujúce právne normy:

Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
Zákon Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. z 13. septembra 1990 o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislava
Štatút Hlavného mesta Slovenskej republiky v znení dodatkov č. 1 až 26
Zákon 302/2001 Z. z. zo 4. júla 2001o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch
Zákon 503/2001 Z. z. z 18. októbra 2001 o podpore regionálneho rozvoja
Zákon 583/2004 Z. z. z 23. septembra 2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácií činnosti a organizácií ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov
Zákon č. 115/1998 Z. z. o múzeách a galériách a o ochrane predmetov múzejnej a galerijnej hodnoty v znení neskorších predpisov
Zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č.27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č.68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení zákona č. 416/2001 Z. z.
Zákon č. 384/1997 Z. z. o divadelnej činnosti v znení zákona č. 416/2001 Z. z.
Zákon č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti v znení zákona č. 416/2001 Z. z.
Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)
Zákon Slovenskej národnej rady č. 96/1991 Zb. o verejných podujatiach
Zákon č. 71/1967 Z. z o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
Zákon č. 211/2000 Z. z. slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov
Zákon č.152/1998 Z. z. o sťažnostiach
Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení zákona č. 215/2004 Z. z.
Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov
Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Opatrenie MK SR č. 398/2003 Z. z. o úprave dispozičných oprávnení správcov v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky pri nakladaní s majetkom štátu
Zákon č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov
Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 31/2003 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb
Zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon č. 315/1992 Zb. o verejných telovýchovných, športových a turistických podujatiach

2. Zhodnotenie aktuálneho stavu kultúrnej situácie v Bratislave – Staré Mesto

Miestna kultúra je v súčasnej platnej legislatíve definovaná iba rámcovo, pomocou strešných pojmov tak, že nezohľadňuje rozdiely medzi väčšími a menšími aglomeráciami, ktoré si divácky vyžadujú, ale aj samonosne v rámci kultúrnej tradície produkujú iné typy kultúrnych, umeleckých, vzdelávacích a záujmových činností. Z tohto hľadiska je nutné vnímať miestnu kultúru nielen ako systém záujmovej umelecko-tvorivej činnosti, vznikajúcej a podmienenej určitým, geograficky alebo politicky ohraničeným územím, ale najmä ako sústavu tých samostatných umeleckých, ale aj kultúrotvorných iniciatív, ktoré na danom území (s dôrazom najmä na obdobie po roku 1989) vznikajú a vykonávajú činnosť v oblasti umenia a kultúry. V prípade Starého Mesta sa často jedná o iniciatívy, ktoré presahujú miestny rámec, reflektujú kultúrne potreby a biele miesta dejín kultúry v celoslovenskom dosahu, pričom jednou z ich charakteristík je úzka spolupráca s podobne zameranými organizáciami sídliacimi v Bratislave i mimo nej, vytváranie a spoločné využívanie databáz a informačných tokov (napr. Kultúrny kontaktný bod), ktoré by bolo kontraproduktívne miestne ohraničovať. Podobne treba vnímať i strategické kultúrne programy Európskej únie (v celoštátnom záujme je využívať napríklad podporu pre projekty Euroregiónov, aktuálny program InterReg a ďalšie), ktoré taktiež nevylučujú participáciu kultúrnych štruktúr miestnych samospráv, hoci ich primárnym zameraním je prepájanie týchto štruktúr a prekračovanie uzavretosti politických či mentálnych hraníc. Z týchto príkladov vyplýva potreba diverzifikácie kultúrnych činností a ich stratégií, ktorá sa osobitne objavuje na miestach s tak výrazne členitou trvalou i tranzitujúcou komunitou ľudí, ako je to v Starom Meste.

Základným špecifikom vlastnej kultúrnej činnosti mestskej časti Bratislava-Staré Mesto, ku ktorému je potrebné nájsť adekvátny pomer je skutočnosť, že priestor výkonu kultúrnej činnosti je zhodný s priestorom, ktorý v tomto zmysle spravuje Magistrát Hlavného mesta Bratislavy (prostredníctvom Galérie mesta Bratislavy, Múzea mesta Bratislavy a ďalších) a prenesene aj niektoré inštitúcie zriaďované Ministerstvom kultúry SR (Slovenské národné múzeum, Slovenská národná galéria, Slovenská filharmónia a ďalšie). Často sa dokonca jedná o podobne zamerané inštitúcie, ktorých odlišnosť definujeme šírkou odborného záberu a zákonného (napr. metodického) či štatutárneho (napr. lokálne zameraného) dosahu. Je preto náročnejšie definovať dielčiu kultúrnu špecializáciu organizácií zriaďovaných Starým Mestom, a v akejkoľvek strategickej úvahe je potrebné zohľadniť zámery, dopad a vzájomný (napr. konkurenčný) pomer činnosti všetkých inštitúcií, ktoré pôsobia na území Starého Mesta, teda aj tých, ktoré sú zriaďované zriaďovateľmi z vyšších úrovní samosprávy a štátnej správy.

K spektru inštitúcií najširšieho zamerania rovnako náleží najširšie definovateľné kultúrne publikum, v rámci ktorého je nemožné určiť majoritného diváka. Staré Mesto je priestorom každodenného života a bývania, priestorom práce a činnosti úradných a firemných centrál mnohých najvýznamnejších spoločností na Slovensku, sídlom vládnych a iných organizácií medzinárodného dosahu, priestorom vzdelávania vo všetkých úrovniach školstva aj priestorom mimoškolského vzdelávania, rovnako kultúrnym a spoločenským centrom celej Bratislavy, ako aj priestorom celoročného turistického ruchu a podobne. Vo všetkých menovaných alternatívach je taktiež priestorom, v ktorom neexistujú generačné majority, preferencie či obmedzenia, rovnako ako dominancie, preferencie či obmedzenia sociálne, vzdelanostné či iné. Je teda zrejmé, že na relatívne malej ploche sa stretáva najširšia spoločenská, kultúrna a politická diverzita, ktorá vyžaduje najširšie možné spektrum kultúrnych aktivít, a týmto smerom sa uberá aj náš plán diverzifikácie kultúrnych inštitúcií,

ako aj plán stimulácie mimoinštitucionálnej kultúry v Starom Meste, ktoré spoločne pre uvedené faktory nemožno vnímať výhradne miestnou optikou.

2.1. Slabé stránky

Doterajšou nevýhodou je malá signifikantnosť konkrétnej kultúrnej činnosti pod gesciou Starého Mesta, absencia zastrešujúcej a zároveň otvorenej vízie, ktorá by zviditeľnila výkonnú prezentačnú zložku kultúry a dala jej pluralitný, ale zároveň špecifický a kvalitný rozmer, ktorého pôsobenie bude saturovať najširšie kultúrne potreby. Rovnako nevýhodou je kolísavá kvalita kultúrnych podujatí, najmä tých, ktoré sú iniciované a organizované kultúrnymi inštitúciami v zriaďovateľskej pôsobnosti Starého Mesta, kde nie je kladený adekvátny dôraz na širšie záujmy a odlišnú mieru náročnosti recipientov, s priemetom do nevyhnutnosti kultúrou nielen zabávať, ale aj vzdelávať. Ako negatívum sa taktiež javí doterajšia dramaturgická náhodnosť volených podujatí, bez sledovania a pozitívneho ovplyvňovania vývoja v jednotlivých druhoch kultúry, ktorá nesleduje iné, než populárne krátkodobé ciele.

Z poznatkov tohto zhodnotenia vyplýva, že kultúrny výkon organizácií Starého mesta dostatočne nesleduje a nezabezpečuje najmä:

- pluralitné nadgeneračné zameranie svojich aktivít
- pluralitné socio-komunitné zameranie svojich aktivít (a nadväzne:)
- diverzifikáciu svojich aktivít podľa kultúrnej náročnosti konzumenta – t.j. od záujmovej činnosti, cez rôzne formy doplnkového vzdelávania po rôzne úrovne umelecko-prezentačnej činnosti, od tradičných žánrov po alternatívne a inovačné
- diverzifikáciu svojho zamerania od miestnej úrovne po medzinárodnú (v duchu súčasnej kultúrnej politiky Európskej únie, ale aj v duchu pluralitnej tradície a histórie Bratislavy ako križovatky ciest a kultúrnych vplyvov, ktoré dodnes tvoria základnú bázu kultúrneho dedičstva mesta a prenesene aj štátu)
- dostatočnú spoluprácu s inými tu sídliacimi orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, ako aj inštitúciami za účelom zvyšovania kvality svojho výkonu, napríklad prostredníctvom spojenia možností viaczdrojového financovania
- možnú odbornú pomoc a odborné zastrešenie svojej činnosti formou čestných, alebo platených (dozorných či iných) rád, ktoré by dávali zásadné stanoviská a komentáre k realizovaným kultúrnym aktivitám a napomáhali by kontaktovať inštitúcie s inými odbornými či sponzorskými subjektmi
- koncepčnú a dramaturgickú kvalitu podujatí, so schopnosťou flexibilne reagovať na aktuálne kultúrne trendy a umelecké dianie
- mapovanie a pluralitnú výberovú podporu existujúcej kultúrnej ponuky vytváranej nezávislými iniciatívami v Starom Meste

2.2. Silné stránky

Výhodou doterajšieho stavu je stabilizovaná sústava vhodne umiestnených vlastných kultúrnych inštitúcií, ktoré majú pri kvalitnej personálnej politike potenciál problematické okruhy doterajšej situácie riešiť a napravať. Ako mimoriadne pozitívny možno hodnotiť zámer zriadiť v Pisztoryho paláci Bratislavské centrum súčasného umenia, ktorý schválilo Zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava – Staré Mesto (Uznesením č. 57/2007, na svojom zasadaní 29.5.2007). Veľkou výhodou je už overená skúsenosť so zmluvne kontrahovanými subjektmi, právnickými a fyzickými osobami (napr. Divadlo GUnaGU a ostatné divadlá, Galéria Z), ktoré často vo svojej činnosti nielen dopĺňajú, ale aj suplujú žiaducu kultúrnu diverzitu v činnosti, ktorú by samotné inštitúcie vo vlastnej réžii vykonávať nemohli. Silnou stránkou je teda potenciál spolupráce s rôznymi inštitúciami a iniciatívami na väčších,

rozsahom a dosahom významnejších podujatiach, ktoré môžu fungovať aj ako stimul pre rozvíjanie kvality miestnej kultúry v jej tradične chápanom zmysle. Výhodou je taktiež dostatočné zabezpečenie počtu pracovných miest v inštitúciách zriaďovaných Starým Mestom, ktoré sa pri plánovanej zmene organizačnej štruktúry dajú bez významného navyšovania stavov transformovať v duchu súčasných trendov a potrieb na adekvátne odborné a menežerské, pri zachovaní potrebného technického personálu k praktickej prevádzke.

Zo zmyslu tohto zhodnotenia vyplýva, že kultúrny výkon organizácií Starého mesta je perspektívny najmä pre:

- dlhoročnú tradíciu svojej kultúrnej činnosti na území Starého Mesta
- ideálnu dostupnosť – niektoré z kultúrnych inštitúcií sídlia v atraktívnych priestoroch, vhodných pre rôzne typy umeleckých a spoločenských podujatí (a nadväzne:)
- vybudovanú divácku či inú klientelu s perspektívou jej rozširovania, rovnako pre možnosť kalkulovať s tranzitným divákom – krátkodobým návštevníkom Starého Mesta
- možnosť a predpokladanú ochotu k spolupráci zo strany všetkých samosprávnych či neziskových organizácií, sídliacich na území Starého Mesta (a nadväzne:)
- možnosť medzinárodnej spolupráce na náročnejších projektoch, s možnosťou čerpať finančnú podporu z viacerých, domácich či zahraničných zdrojov

3. Priemet zhodnotenia aktuálneho stavu do všeobecných cieľov koncepcie

3.1. Základné ciele.

Základným cieľom tejto koncepcie je zabezpečiť podmienky k modernizácii štruktúry a činnosti jednotlivých inštitúcií pod zriaďovateľskou pôsobnosťou Starého Mesta tak, aby boli plnohodnotnou a viditeľnou (citeľnou) zložkou spektra kultúrnych stánkov v rámci Bratislavy. Súbežnou snahou je vytvoriť kombinačný systém vlastnej dramaturgickej činnosti s časovo limitovaným konkurzným kontrahovaním kvalitných neziskových právnických a fyzických osôb (napríklad formou dočasných nekomerčných či nízkorozpočtových prenájmov v určených priestoroch) tak, aby vznikol otvorený systém, ktorý bude priebežne stimulovať obe angažované zložky k priebežnému zvyšovaniu kvality a dosahu svojej činnosti, odbornému a profesnému rastu svojich zamestnancov, čo v konečnom dôsledku prinesie prostredníctvom komplementárnosti trvalo udržateľný kvalitatívny rozvoj kultúrnej činnosti na území Starého Mesta všeobecne. Inštitúcie sa tak stanú okrem priestoru pre vlastný výkon cennou bázou pre neziskové organizácie, ktoré podobný rámec u nás spravidla získavajú len veľmi obtiažne, a to i napriek tomu, že ich činnosť často patrí medzi mienkotvorné v rámci oblasti, v ktorej sa pohybujú, a bývajú vyhodnocované v strategických dokumentoch celoštátneho významu. Cieľom a motiváciou tejto kombinácie je spolupracovať na realizácii spoločných projektov, čím zároveň posilniť možnosti financovania kultúrnych aktivít z najširšieho množstva dostupných zdrojov, (v ktorých bývajú neziskové organizácie spravidla skúsenejšie a úspešnejšie.)

Zásadným úmyslom tejto koncepcie je vyjadriť aktualizovaný postoj k chápaniu kultúrneho dedičstva – už nielen ako sumy v minulosti vytvorených a zhromaždených hodnôt, ktoré chránime, konzervujeme a tým zachovávame. Zavedením dnes neexistujúcich typov databáz a zbierok (hoci aj v malom rozsahu) chceme prispievať k oživovaniu a zveľaďovaniu kultúrneho dedičstva, jeho chápaniu v širších súvislostiach, pretože každú miestnu hodnotu nedefinuje len jej vnútorná činnosť bez vonkajšej reflexie, ale rovnako dôležité externé

okolnosti a vplyvy, ktoré je rovnako potrebné mapovať. Stratu medzinárodného kultúrneho významu Bratislavy chápeme ako jedno z najväčších ochudobnení, ktorého sme boli v minulom storočí svedkami, a je nevyhnutné podniknúť v tejto oblasti zásadné kroky, v nadviazaní na umeleckú a kultúrnu tradíciu, z ktorej dodnes čerpáme, ale nenadstavujeme nad ňu.

3.2. Nadväzné dramaturgické stratégie.
Spoločným cieľom takto ladenej štruktúry je priebežné zvyšovanie schopnosti identifikovať bratislavskú kultúrnu obec so staromestskou kultúrou a zvýšenie jej komplementárnosti navonok. K nim dospejeme vytvorením systému dielčích dramaturgických stratégií a priorít jednotlivých oblastí tak, aby kvalitatívny rámec podujatí prevážil nad rámec kvantitatívny, aby sa objem verejných zdrojov financií dotovaných zo strany zriaďovateľa používal predovšetkým na podujatia, ktoré budú dôstojne reprezentovať kultúrnu koncepciu, kultúrne ciele a kultúrnu úroveň Starého Mesta ako takého. Vo vnútornom rámci si preto kladieme za cieľ vytvoriť motivačné (atraktívne pracovné a finančné) podmienky pre získanie adekvátneho odborného dramaturgického vedenia pre jednotlivé druhy kultúry a tým prenesene pre vedenie a následnú špecializáciu daných inštitúcií, ktorým bude predchádzať zásadná zmena organizačnej štruktúry oddelenia kultúry Miestneho úradu a jednotlivých pracovísk. Návrhom zrušiť tri referáty (dramaturgie, podujatí a kultúrnych zariadení) a ich nahradenie dramaturgickými pracovnými miestami pre tri okruhovo príbuzné kultúrne oblasti (1. hudba; 2. divadlo, literatúra, vzdelávanie, voľnočasové aktivity; 3. výtvarné umenie) sledujeme zásadnú odbornú špecializáciu činnosti, ktorá bude koordinovať činnosť jednotlivých doterajších zariadení MKC podľa aktuálne riešeného typu aktivity. Tento systém zároveň (delegovaním kultúrneho výkonu smerom od oddelenia kultúry na jednotlivé pracoviská) prinesie väčšiu organizačnú nezávislosť jednotlivých doterajších MKC, v zmysle dlhodobejšieho dramaturgického plánovania. Na druhej strane zefektívni možnosť centrálne (cez Miestny úrad) aj samostatne (vo vlastnej réžii) získavať granty. Celkovým zámerom zmeny organizačnej štruktúry oddelenia kultúry je snaha o špecializáciu jeho funkcií za predpokladu čiastočného oddelenia administratívnej funkcie od odbornej.

Vo všetkých sférach odborného pôsobenia, zameraného na jednotlivé oblasti umenia a kultúry rátame s paralelným vzdelávacím programom. Bude vznikať vo vzájomnej spolupráci jednotlivých organizácií dovnútra i navonok, bude určený pre všetky vekové kategórie tak, aby bol charakterizovateľný ako celoživotný systém vzdelávania (Life Long Learning), ktorý je v súčasnosti jedným z najaktívnejšie rozvíjajúcich sa programov pamäťových inštitúcií (napr. program Späť k múzeu, organizovaný Nadáciou-centrom súčasného umenia v spolupráci s British Councilom a ďalšie). Galerijná, múzejná a iná kultúrna mimoškolská pedagogika tvorí vo vyspelých krajinách dôležitý pendant školskej výuke, keďže v sebe zahŕňa kontakt so živým umením a jeho praxou. Jeho zásadným výstupom je výchova kultúrneho publika, otvoreného všetkým formám umenia (od najstaršieho po alternatívne súčasné), a keďže súbežne pracuje (okrem verejnosti) nielen so žiakmi a poslucháčmi, ale aj s pedagógmi, pomáha uplatňovaniu poznatkov o umení v učebných osnovách pre rôzne typy škôl. V našom prostredí je cieľom takýchto aktivít zvyšovanie kultúrnej adaptability staromestského publika, čo bude okrem samotných kultúrnych zážitkov a pôžitkov napomáhať osobnému a pracovnému sebauplatneniu našich obyvateľov v rýchlo sa meniacich podmienkach.

Súbežným zámerom je presné definovanie špecializovanej činnosti našich zariadení, ktorých dielčie vízie sa budú v duchu plurality tejto koncepcie (a v zmysle reagencie na aktuálne

trendy a potreby) priebežne odborne kryštalizovať a poskytnú tak najširšiu možnú výstupovú škálu činnosti:

- od kultúrneho zariadenia špecializovaného na záujmovú činnosť po centrum súčasného umenia medzinárodného dosahu
- pre všetky generácie potenciálnych divákov, od detí po dôchodcov
- pre divákov podľa náročnosti, od oddychovej zábavy po podujatia pre elitného diváka
- pre základné rámce kultúry: od divadla, cez hudbu, literatúru, film po výtvarné umenie a ďalšie
- pre vzdelávaciu činnosť: od záujmového vzdelávania po certifikované vzdelávacie programy rôznych druhov
- a podobne.

3.3. Vonkajšia a medzinárodná spolupráca.

V oblasti širšej spolupráce celobratislavského a medzinárodného dosahu sú našimi hlavnými partnermi Magistrát hlavného mesta Bratislavy (ďalej len „magistrát“) a partnerské mestá (najmä ich centrálne časti) na Slovensku i v zahraničí, s ktorými existujú platné zmluvy o partnerstve. Rezervy, ktoré v danej spolupráci máme budú preklenuteľné pragmatickým interpretovaním ich účinnosti v zmysle konkrétnych spoluprác medzi inštitúciami navzájom a prípadne ďalšími iniciatívami. Kladieme si za cieľ efektívne prehodnotiť všetky spolupráce a činnosti súvisiace s magistrátom tak, aby nedochádzalo k zbytočnej duplicite výkonov (napr. v otázke Kultúrneho leta a vianočných programov) a možnosťou spoločného finančného participovania na jednom spoločnom podujatí mali jeho organizátori možnosť veľkorysejšie pristupovať k jeho dramaturgii. V prípade budúcich spoluprác bude užitočné stimulovať prepojenie aktivít konkrétnych inštitúcií v zriaďovateľských pôsobnostiach oboch subjektov s možnosťou osobitnej podpory takýchto podujatí formou záštit, nadrámcovej medializácie a podobne. Podobne, v prípade medzinárodných spoluprác je našim cieľom vytvoriť (finančný, mediálny, inštitucionálny) priestor pre spoluprácu konkrétnych inštitúcií a iniciatív tak, aby ich rozvoj prebiehal bez potreby stanovovať doktrínu vopred koncipovaného programu, t.j. aby boli tieto aktivity inkorporované do zámerov činnosti jednotlivých subjektov a reflektovali v čo najväčšej miere aktuálne kultúrne potreby či potreby odborného mapovania domácich fenoménov v medzinárodných, najmä v stredoeurópskych súvislostiach. K dosiahnutiu tohto cieľa je nevyhnutné nadviazať účinnejšiu spoluprácu so zahraničnými zastupiteľstvami sídliacimi v Bratislave a taktiež s jednotlivými Kultúrnymi inštitútmi na Slovensku i v zahraničí, ktoré môžu byť spolu so sponzormi a financiami z grantov jednými z hlavných podporovateľov zahraničných podujatí v našej réžii.

3.4. Public Relations.

V snahe o dôslednejšiu identifikáciu kultúrnej obce so staromestskou kultúrou bude potrebné osobitnú dôležitosť venovať vytvoreniu systému spoločnej medializácie kultúrnych aktivít Starého Mesta a novému spoločnému PR, prípadne spoločnému PR mestskej časti ako takej. Bude potrebné zintenzívniť propagačnú funkciu informačných kancelárií a dôslednejšie sa zamerať na obyvateľov, dlhodobých či dočasných návštevníkov Bratislavy.

3.5. Ciele / Nástroje / Prínosy koncepcie

Praktické kroky riešení, ktoré vyplývajú z predchádzajúcej analýzy aktuálneho stavu sú prezentované v nasledujúcej tabuľke.

3.5.1. Všeobecné ciele / nástroje / prínosy koncepcie

Ciele	Nástroje	Prínosy
Zásadným spôsobom vstúpiť víziou kultúrnej politiky do kultúrnej štruktúry Bratislavy, dôstojne a dynamicky reprezentovať Staré Mesto	Realizovanie a uplatnenie nástrojov kultúrno-politickej koncepcie v praxi	Zvýšenie komplementarity inštitúcií zriaďovaných Starým Mestom oproti ďalším kultúrnym inštitúciám a iniciatívam v Bratislave, zásadná identifikácia kultúrneho publika s danými inštitúciami
Modernizácia štruktúry inštitúcií zriaďovaných Starým Mestom a zabezpečenie odborného rastu svojich zamestnancov	1. Zmena názvov z doterajších „Miestnych kultúrnych centier“ na „Bratislavské centrá“, a ich zásadná špecializácia na jednotlivé oblasti umenia a vzdelávania 2. Zmena organizačnej štruktúry a profesionálne odborné personálne obsadenie existujúcich aj novo-vytvorených pracovných pozícií	1. Zaujatie jasne definovanej pozície inštitúcií Starého Mesta v kultúrnej štruktúre Bratislavy a ich cieľavedomá dlhodobá odborná profilácia 2. Vytvorenie podmienok pre kvalitnú personálnu politiku, ktorá bude hlavným nástrojom definovania dielčích dramaturgických stratégií, nadväzných na túto stratégiu
Dosiahnuť otvorenosť voči spektru aktivít v Bratislave a pritiahnuť väčšiu pozornosť na svoje aktivity	1. Úzka spolupráca s rôznymi inštitúciami a iniciatívami na území Bratislavy, napríklad formou poskytnutia časovo limitovaných nekomerčných prenájmov v priestoroch vo vlastníctve Starého Mesta. Uplatňovanie kombinácie vlastných a hosťujúcich nezávislých kultúrnych aktivít v priestoroch našich kultúrnych centier v pomere aspoň 3:1. 2. Zavedenie koordinácie termínov vlastných aktivít (vernisáží, koncertov a pod.) tak, aby mohli byť predmetom spoločného PR. Iniciovať medzižánrové spolupráce v rámci našich inštitúcií	1. Zväčšenie reakcie-schopnosti našich inštitúcií na nové a inovatívne oblasti súčasnej kultúry, získanie širších (nadgeneračných a spoločenských) vrstiev publika, diverzifikáciu svojich aktivít podľa kultúrnej náročnosti konzumenta; podpora a získavanie nových subjektov na spoluprácu pri príprave väčších kultúrnych podujatí 2. Väčšie motivovanie divákov k návšteve jedného či nadväzne viacerých podujatí počas jedného dňa, t.j. zatraktívnenie rôznych typov podujatí pre diváka zameraného iba na jeden druh umenia 3. Možnosť efektívnejšie využívať granty, dotácie a sponzoring z najrôznejších zdrojov 4. Prestane dominovať

	i ďalších subjektov, ich prepájanie 3. Vytváranie spoločných projektov v najširších možných rovinách spolupráce 4. Cielená propagácia, nové spoločné PR inštitucionálnej aj nezávislej kultúry v rámci mestskej časti, vytvorenie spoločnej mediálnej stratégie a atraktívneho vizuálneho spracovania. Strategicky treba načasovať na termín začiatku činnosti novo-štruktúrovaných organizácií „Bratislavských centier“ 5. Zriadenie internetového portálu *Kultúra v Bratislave- Starom Meste*, členeného na stránky: *Hudba*, *Divadlo*, *Literatúra*, *Vizuálne umenie*, *Vzdelávanie*	predstava o Starom Meste výhradne ako o historickom priestore a dosiahne sa jeho progresívna aktualizácia na pozadí tejto historickosti, taká, ktorá na ňu v pozitívnom zmysle nadstaví 5. Informačný portál k aktuálnym podujatiam; predstavoval by kultúrnu umeleckú topografiu mesta, spolu s jeho bohatou kultúrnou históriou
Špecifikovať a zefektívniť spoluprácu s Magistrátom hlavného mesta Bratislavy, Bratislavským vyšším územným celkom, Ministerstvom kultúry SR a Ministerstvom zahraničných vecí SR, s organizáciami ktoré tieto orgány verejnej a štátnej správy zriaďujú, prípadne ďalšie medzirezortné spolupráce	1. Podieľať sa na spoločnom plánovaní jednorazových a opakovaných kultúrnych aktivít, napríklad vytvorením jedného dramaturgického plánu pre letné a vianočné kultúrne podujatia 2. Spoločne sa uchádzať o kultúrno-politické a aj umelecké granty na jednotlivé aktivity 3. Prepojiť informačné systémy daných subjektov jednotnou informačnou databázou, možnosť podieľania sa na vytvorení spoločných propagačných materiálov 4. Konkrétna spolupráca zriaďovaných inštitúcií na krátkodobých umeleckých projektoch, intenzívna spolupráca v oblasti zbierok, databáz a podobne 5. Priebežné spoločné	1. Prinesie efektívne vynakladanie spojených financií a kvalitnejší dramaturgický plán 2. Možnosť spoločného postupu pri kultúrno-politických stratégiách celomestského významu a prípravu kvalitnejších podujatí všeobecne 3. Zabezpečenie väčšieho počtu informačných kancelárií v centre mesta, kvalitnejší systém propagácie podujatí v najširšom dosahu 4. Spoločné využívanie potenciálu kultúrnych inštitúcií prinesie komplexnejšiu prípravu podujatí a umožní veľkorysejší prístup k nim 5. Databáza bude slúžiť k operatívnejšiemu využívaniu a delegovaniu rôznych ponúk na podporu či kultúrnu

	mapovanie kultúrnych iniciatív podľa pôsobnosti na príslušnom území mestskej časti a mesta, proaktívny prístup stimulovania k možným formám partnerstva a spolupráce. Databáza sa bude dopĺňať formou zhromažďovania údajov a formou ankiet či dotazníkov a následných analýz 6. Dohoda o vzájomnej prioritnej podpore aktivít formou grantových programov, najmä v prípade kultúrnych podujatí, ktoré presahujú základný rámec pôsobnosti zriaďovateľa.	spoluprácu, bude slúžiť ako komparatívny materiál pre vyhodnocovanie a správy o činnosti, ako materiál pre vyhodnocovanie efektivity Starým Mestom zriaďovaných organizácií, a ďalej ako podklad k ďalším strategickým a koncepčným úvahám 6. Stimul pre prípravu náročnejších projektov, ktoré budú súčasťou celoslovenskej prezentácie umenia a kultúry v medzinárodnom dosahu
Aktivizovať medzinárodné spolupráce s partnerskými mestami	1. Vytvoriť v systéme dotácií položku na stimulovanie konkrétnej spolupráce medzi inštitúciami a iniciatívami v Starom Meste smerom k ich partnerom v partnerských mestách a mestských častiach (napr. Praha 1, Viedeň 1, Budapešť) 2. Iniciovať rozšírenie zoznamu partnerských miest o subjekty s podobnou medzinárodnou (hraničnou) polohou ako má Bratislava	1. Vzniknú spolupráce, ktoré budú odzrkadľovať reálne potreby a súvislosti medzi umeleckými scénami daných miest 2. Vytvorenie siete miest, ktoré môžu spoločne zdieľať a propagovať svoje kultúrne aktivity, môžu spoločne postupovať pri presadzovaní svojich kultúrnych stratégií a projektov vo vnútri daných miest i smerom navonok
Zvýšiť relevanciu svojich kultúrnych, umeleckých a odborných výstupov	1. Ako odborný dohľad nad ďalšou činnosťou takto špecializovanej štruktúry zaviesť pre každú oblasť umenia vlastnú „Odbornú radu“ menovanú starostom (podľa vypracovaného štatútu na obdobie 5 rokov), ktorá bude ako čestný orgán zložená z renomovaných odborníkov v príslušnej oblasti (zástupcov vedecko-výskumných inštitúcií, členov stavovských združení, zástupcov nezávislých iniciatív a pod.) a zástupcov firiem, ktoré sponzorsky podporujú rozvoj danej oblasti,	1. Zvýši sa hodnovernosť kultúrnych výstupov a v spôsobe participácie a zaangažovaní firiem sa vytvorí väčší priestor pre získavanie sponzoringu, prípadných krátkodobých prenájmov na rôzne spoločenské akcie a podobne 2. Zaradenie sa medzi odborne reflektované subjekty vo všetkých úrovniach kultúrnej publicistiky, čo zvýši prestíž priestorov, inštitúcií a aktivít Starého Mesta 3. Zvýši sa dôstojnosť a integrita celku kultúrneho stánku

	a ktorá sa bude podieľať na komentovaní plánu činnosti a na komentovaní jej vyhodnotenia 2. Iniciovať a usilovať o priebežnú kritickú komunikáciu s odbornými i populárnymi médiami 3. Dlhodobé komerčné prenájmy priestorov v budovách kde sídlia naše kultúrne organizácie realizovať s ohľadom na výkon kultúrnych činností v nich 4. Zavedenie pravidelnej informatívnej Správy o stave kultúry v Starom Meste, ktorá bude každoročne predkladaná Miestnemu zastupiteľstvu Starého Mesta	4. Zlepšenie informovanosti a zaangažovanosti poslaneckého zboru v aktuálnom kultúrnom dianí
Zaviesť a špecializovať systém poskytovania dotácií nezávislým iniciatívam v Starom Meste. Rozpočtovať tento systém ako neoddeliteľnú súčasť kultúrnej podpory v Starom Meste	Vytvorenie smernice o poskytovaní dotácií, ktorá definuje štruktúru programov podpory, časový harmonogram a účinnosť, rovnako ako krátkodobé či dlhodobé priority jednotlivých oblastí kultúry 1. Stimulácia kultúrnej činnosti v Starom Meste formou dlhodobých (napr. trojročných) grantov, ktoré dnes na Slovensku neexistujú 2. Zaviesť a verejne propagovať grantovú činnosť, aj ako samostatnú, (tiež ako vyššieuvádzaný systém spolupráce medzi Starým Mestom, Magistrátom a Ministerstvom kultúry SR) alebo ako doplnkovú k väčším grantom štátnej správy, alebo fondov EÚ	1. Umožní kultúrnym iniciatívam rozvrhnúť si svoju činnosť na viac rokov dopredu, čo prispeje k stabilite a kontinuite realizovaných projektov 2. Uľahčí inštitúciám a iniciatívam získavanie väčších grantov a financií z fondov, k čomu často chýbajú vlastné zdroje financovania
Efektívne spolupracovať so Staromestskou knižnicou, osobitne na zvýraznení činnosti špecializovanej umenovednej študovne v pobočke Staromestskej knižnice na Panenskej ulici	1. Odborne metodicky koordinovať dopĺňanie zbierkového fondu (prostredníctvom Bratislavského centra pre výtvarné umenie) 2. V 1. etape vytvoriť databázu nových galérií, ktoré sídlia na Panenskej ulici 3. V 2. etape rozšíriť túto pôsobnosť na ďalšie kvalitné galérie na území Starého Mesta	Vytvorenie priestoru pre špecializáciu konkrétnej knižničnej činnosti, o.i. aj formou jej databázovej spolupráce s aktívnymi výtvarno-prezentačnými iniciatívami, v zriaďovateľskej pôsobnosti Starého Mesta i mimo nej

	4. Spolupracovať s knižnicou na uchovávaní sprievodných publikácií, vydávaných k aktivitám inštitúcií a iniciatív v Starom Meste	

3.5.2. Rámcové *Ciele / Nástroje / Prínosy* koncepcie v novej špecializácii jednotlivých kultúrnych činností

3.5.2.1. Výtvarno-prezentačná oblasť

Ciele	Nástroje	Prínosy
Vytvoriť špecializovanú inštitúciu (Bratislavské centrum vizuálneho umenia), ktorá zastreší výtvarné a výtvarno-vzdelávacie aktivity Starého Mesta a bude kompatibilná v danej odbornosti v čo najširšej škále a zároveň dopĺňajúcu spektrum výtvarnej činnosti na území Starého Mesta	Založenie inštitúcie, kombinujúcej typ zbierkotvorného múzea umenia a prezentačnej *Kunsthalle* (Bývalé Leninovo múzeum), ktoré bude zásadným doplnením kultúrnej štruktúry Starého Mesta, Bratislavy i Slovenska. Základné nástroje jej činnosti budú: 1. Jej registrácia v Registri múzeí a galérií Ministerstva kultúry SR 2. Stredoeurópska výstavná činnosť 3. Stredoeurópska zbierka, z majoritnej časti financovaná z grantov a fondov nadácií 4. Alternatívne kino / divadelný priestor, využívaný aj pre prezentácie akčného, či iných alternatívnych foriem umenia v spolupráci s nezávislými subjektmi 5. Hosťujúci program pre zahraničných odborníkov z partnerských miest (reciprocný) 6. Hosťujúci program pre umelcov (reciprocný) 7. Metodické aj organizačné riadenie výtvarno-prezentačnej činnosti ostatných inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti Starého Mesta ako aj koordinácia exteriérovej výtvarnej činnosti na pôde Starého Mesta	Tento typ inštitúcie na pôde mesta a na Slovensku, v jeho kultúrnej štruktúre dodnes chýba. 1. Vstup do siete zbierkotvorných inštitúcií na Slovensku prinesie možnosť zapožičiavania diel zo slovenských zbierok a podieľanie sa na slovenskej kultúrnej politike, ktorá má zásadný (napr. legislatívny) dosah aj na činnosť kultúrnych inštitúcií zriaďovaných miestnou samosprávou 2. Prinesie možnosť vnímať slovenské umenie v širších kontextoch, prinesie bratislavskému divákovi pokračovanie kontextov umeleckej činnosti Bratislavy, ako multinárodnostného miesta 3. Nadviaže na zberateľstvo 19. a úvodu 20. storočia, ktoré je dodnes jediným fondom medzinárodných zbierok na Slovensku. Zbierka bude slúžiť ako základný artikel pre nadviazanie spolupráce s podobnými inštitúciami v zahraničí. Podobný typ zbierky v strednej Európe dnes neexistuje a je to jediná možnosť, ako získať medzinárodné diela za prijateľné ceny na trhu s umením 4. Takáto aktivita dosiaľ chýba, pričom sa z hľadiska aktuálnych dejín umenia jedná o jeden z ich ťažiskových

		fenoménov 5. Prinesie iné náhľady na diskurz domáceho i medzinárodného umenia. Podobný program dnes u nás systematicky neprebieha. 6. Prekontaktuje umelecké scény a prinesie a bude našu umeleckú scénu konfrontovať s novými prístupmi výtvarného umenia v zahraničí 7. Odborná garancia výtvarnej činnosti na území Starého Mesta
Zabezpečiť komplementaritu Bývalého Leninovho múzea v kultúrnej štruktúre mesta	1. Iniciovať spoluprácu s najvýznamnejšími nadáciami, kultúrnymi inštitútmi a fondmi v rámci mesta. 2. Využitie záujmu sponzorov o nový typ atraktívnej inštitúcie 3. Súbežné používanie názvu „Bývalé Leninovo múzeum“ pre priestor Pisztoryho paláca	1. Zabezpečí viaczdrojové financovanie tak, aby bolo možné vykonávať činnosť bez efektu permanentnej nízkorozpočtovosti 2. Bude reflektovať roky trvajúci zápas o vznik *Kunsthalle* na pôde Bratislavy 3. Pôjde o marketingový ťah smerom k domácemu divákovi (prihlásením sa k logu nedávnej histórie) a smerom k turistom (postavený na atraktívnosti či kurióznosti názvu)
Štruktúrovať výtvarno-prezentačnú činnosť Bratislavského centra výtvarného umenia podľa orientácie na typy výtvarného umenia a na cieľové skupiny	Využitie doteraz riešených a dostupných možností výtvarno-prezentačnej činnosti tak, aby podchytila čo najviac cieľových skupín recipientov (podľa definície škály činností v texte bodu č.3) 1. Definovanie Bývalého Leninovho múzea ako prezentačnej a zároveň zbierkotvornej inštitúcie, orientovanej na kontexty výtvarného umenia od 20. storočia po súčasnosť, s možnými kontextuálnymi presahmi aj do starších období dejín umenia 2. Zavedenie / znovuobnovenie Galérie Cypriána Majerníka, orientovanej na mladé umenie, v priestoroch Zichyho paláca 3. Zaviesť päťročný cyklus prenájmu galerijných priestorov (napríklad	Pôjde o jasný signál participácie Starého Mesta na aktuálnom výtvarnom živote, ktorý bude flexibilný nielen vo vzťahu k ostatným existujúcim výtvarným inštitúciám, ale aj k iniciatívam, ktoré ešte len perspektívne vzniknú 1. Základný a z miestnych zdrojov dostupný typ inštitúcie, ktorý existuje vo všetkých krajinách Európy 2. Prihlásenie sa k tradícii značky, ktorá v porevolučnom období zanikla, ale z hľadiska dejín slovenského umenia tvorí jej neodmysliteľnú zložku. Bude priestorom pre kvalitnú tvorbu začínajúcich autorov a študentov magisterského štúdia vysokých umeleckých škôl v Bratislave, s presahom k ostatným školám

	Galérie F7) na základe výberového konania pre existujúcu výtvarnú iniciatívu na pôde mesta 4. Starať sa o databázu výtvarných podujatí na území Starého Mesta, realizovať spoločný propagačný materiál podujatí	podobného zamerania na Slovensku 3. Reflektuje strategický zámer otvorenosti smerom k nezávislým neziskovým iniciatívam pôsobiacim v Bratislave. Výberové konanie položí požiadavku kvalitnej dramaturgie, vlastnej finančnej a odbornej úspešnosti, reflektovanej odbornou i umeleckou obcou. Staré Mesto tak získa cennú iniciatívu, ktorá bude komplementárna a zároveň bude stimulovať aj vlastné inštitúcie k trvalému rozvoju svojej činnosti. 4. Podpora vzniku databázy prinesie podrobný prehľad činnosti na území Starého Mesta

3.5.2.2. Hudobná a performatívna oblasť, exteriérové a festivalové podujatia

Ciele	Nástroje	Prínosy
Vytvoriť špecializovanú inštitúciu (Bratislavské centrum hudby), ktorá zastreší hudobné, spoločenské a exteriérové aktivity Starého Mesta a bude kompatibilná v danej odbornosti v čo najširšej škále a zároveň dopĺňajúca spektrum hudobnej, spoločenskej a exteriérovej činnosti na území Starého Mesta	1. Dať dôraz na systematické mapovanie hudobnej produkcie v Starom Meste a vytvárať dramaturgiu koncertov a spoločenských aktivít s ohľadom naň. Podpora bratislavských hudobných súborov, napríklad bezodplatným poskytovaním priestoru pre koncerty, alebo prostredníctvom grantového programu, s dôrazom na kvalitu. Realizácia a správa databázy 2. Podporiť na území Starého Mesta pravidelné konanie kvalitného hudobného festivalu, frekvencia ktorého bude zásadne odvislá od snahy o kvalitný program 3. Spolupracovať s podobne zameranými organizáciami v partnerských mestách, za účelom výmeny kultúrnych podujatí hosťovaním umeleckých	Koncentrovanejšia činnosť v danej oblasti, otvorenosť väčšej možnosti spolupráce a recipročné partnerstvo s podobnými organizáciami v Bratislave a v iných mestách doma a v zahraničí

	súborov	
Štruktúrovať hudobnú, spoločenskú a exteriérovú činnosť Bratislavského centra hudby podľa orientácie na žánrové typy a na cieľové skupiny	1. Analýza variantov publika a zavedenie celoročnej dramaturgie činnosti, ktorá bude flexibilná aj k operatívnym (neplánovaným) podujatiam, ako v hudobných sálach, tak i v exteriérových výkonoch 2. Zjednotenie programu pre letné mesiace s dramaturgickým plánom pre vianočné podujatia 3. Pokračovať v spoločenských podujatiach (civilné sobáše; programy pre dôchodcov a ďalšie) v doterajšom rozsahu a rozšíriť ponuku komerčných prenájmov v priestoroch Zichyho paláca 4. Nájsť v kontexte Bratislavského centra hudby ideálnejšie rozmiestnenie aktivít pre Zichyho palác tak, aby sa priebežne využívali všetky jeho priestory aspoň čiastočne v rovnocennej miere 5. Dať priestor pre dielčie dramaturgie (podľa textu kapitoly č.3.)	1. Zameranie na všetky vekové či spoločenské cieľové skupiny v celoročnom pláne, podľa preferencií v jednotlivých mesiacoch roka, s ohľadom aj na turistický ruch a dominanciu vekových skupín v ňom 2. Väčší priestor pre kvalitnejšie podujatia, možnosť hospodárnejšie rozvrhnúť vlastné financie a väčšia flexibilita v hľadaní iných zdrojov financií pre činnosť 3. Zachovanie tradičných a populárnych činností, väčšia efektivita v komerčnom využití našich priestoroch 4. Celoplošné oživenie náročných, ale perspektívnych priestorov Zichyho paláca, ktorý je naším najväčším prezentačným priestorom v centre mesta 5. Flexibilita a otvorenosť novým typom podujatí, operatívnosť v spolupráci s ďalšími subjektmi

3.5.2.3. Divadelná činnosť

Ciele	Nástroje	Prínosy
Vytvoriť špecializovanú inštitúciu (Bratislavské centrum divadla, literatúry a vzdelávania), ktorá zastreší výtvarné a výtvarno-vzdelávacie aktivity Starého Mesta a bude kompatibilná v danej odbornosti v čo najširšej škále a zároveň dopĺňajúca spektrum danej činnosti na území Starého Mesta	1. Nájsť ideálny pomer medzi možnosťou vlastnej dramaturgie a medzi samostatnou dramaturgiou kontrahovaných združení v menežerskej a propagačnej činnosti vykonávanej v prospech nezávislej dramatickej tvorby v našich zariadeniach a v Bratislave ako takej 2. Získať do svojej správy, alebo k pravidelnému nízkonákladovému prenájmu kapacitne väčšiu divadelnú sálu	1. Stimulácia vzniku nových divadelných formácií na území mesta, ktoré má v porovnaní s inými mestami EÚ štatisticky menší počet divadiel na počet obyvateľov 2. Umožní realizovať náročnejšie divadelné predstavenia, bude platným zázemím pre snahy menších súborov vyjsť z komorného rámca. Zároveň bude miestom pre väčšie hosťujúce súbory
Štruktúrovať divadelnú činnosť Bratislavského centra divadla,	1. Iniciovať publikačnú a audio-publikačnú	1. Málo rozvíjajúca sa oblasť kultúry môže byť

literatúry a vzdelávania podľa orientácie na dostupné typy divadelného umenia a na cieľové skupiny	činnosť v oblasti súčasnej slovenskej drámy, osobitne koncentrovanú na divadelné hry súborov, ktoré Staré Mesto kontraktmi podporuje 2. Zaviesť päťročný cyklus prenájmu divadelných priestorov (Divadlo F7, divadelný priestor na Školskej ulici) na základe výberového konania pre existujúcu dramatickú iniciatívu na pôde mesta 3. Zabezpečiť dostatočné možnosti pre hosťovanie našich súborov mimo Bratislavy a hosťovanie mimobratislavských súborov v Bratislave 4. Dať priestor pre dielčie dramaturgie (podľa kapitoly č. 3.)	priestorom pre vytvorenie vlastnej značky a získanie miesta na knižnom a audio-vizuálnom trhu 2. Reflektuje strategický zámer otvorenosti smerom k nezávislým neziskovým iniciatívam pôsobiacim v Bratislave. Výberové konanie položí požiadavku kvalitnej dramaturgie, vlastnej finančnej a odbornej úspešnosti, reflektovanej odbornou i umeleckou obcou a bude zárukou rozvíjania sa súboru, alebo jeho obmeny 3. Kvalitná kultúrna výmena a potenciálne partnerstvo pri realizovaní náročnejších predstavení 4. Flexibilita a otvorenosť novým typom podujatí, operatívnosť v spolupráci s ďalšími subjektmi

3.5.2.4. Oblasť literatúry

Ciele	Nástroje	Prínosy
Vytvoriť špecializovanú inštitúciu (Bratislavské centrum divadla, literatúry a vzdelávania), ktorá zastreší aj literárne a publikačné aktivity Starého Mesta a bude kompatibilná v danej odbornosti v čo najširšej škále a zároveň dopĺňajúca spektrum literárnej činnosti na území Starého Mesta, podľa vzoru európskych *Literarhausov* – kde by bolo možné poskytnúť centrálny priestor pre inak roztrúsené literárne aktivity, ktoré v Bratislave organizujú rôzne domáce a zahraničné inštitúty	1. Podpora pôvodnej domácej literárnej tvorby formou pravidelného poskytovania priestoru pre prezentačné aktivity 2. Iniciácia vlastnej staromestskej edície publikačnej a audio-publikačnej činnosti 3. Spolupráca so Staromestskou knižnicou na propagácii nových titulov, pomoc pri dopĺňaní fondov 4. Spolupráca so zahraničnými kultúrnymi inštitútmi, ktoré práve tento typ svojej národnej prezentácie podporujú	Oživenie populárnych aktivít (napr. autorských čítaní) na území Starého Mesta, dostať domácu i zahraničnú aktuálnu literárnu tvorbu viac do kontaktu s čitateľskou obcou. (Mimo knižničnej činnosti ide o najmenej rozvíjanú oblasť kultúry v Starom Meste.) Pod jednotným zastrešením (na jednej adrese) by sa ľahšie získavalo publikum, išlo by o aktivitu prospešnú nielen čitateľom, ale aj literátom, vydavateľom, distribútorom a kníhkupcom. Možnosť začlenenia tejto aktivity do sietí európskych a svetových literárnych domov
Štruktúrovať literárnu a publikačnú činnosť Bratislavského centra divadla, literatúry a vzdelávania podľa orientácie na žánrové typy a na cieľové skupiny	1. Podporovať medzižánrovú komunikáciu inštitúcií, ktoré zriaďujeme – v tomto prípade osobitne aktuálnu domácu i zahraničnú literárnu tvorbu a aktuálnu drámu 2. Iniciovať štipendiá a workshopy, ktorých výstupom je vznik nového literárneho či literárno-	1. Vytvoriť koncentrované, medzižánrové umelecké podujatia, ktoré na jednej strane pritiahnu diváka z majoritne iných kultúrnych oblastí. 2. Základná a u nás absentujúca forma podpory vzniku umeleckých diel. Podporou takejto formy

	dramatického diela (podľa vzoru zahraničných štipendií *Atelier 22*v Kremse, rezidenčný pobyt v Grazi) – *Bratislava-writer-in-residence* 3. Realizovať projekt typu *Celá Bratislava číta deťom* – jeden deň v roku venovaný detskej literatúre. Sprievodné workshopy pre rodičov, ktorí sa chcú naučiť správne nahlas predčítať 4. Dať priestor dielčím stratégiám podľa kapitoly č. 3)	štipendia môžu v Bratislave vzniknúť nové diela špecifické pre svoje miesto vzniku 3. Propagácia čítania a písania prostredníctvom známych osobností, ale aj študentov a dobrovoľníkov. Iniciácia staromestských rodičov, aby svojim deťom doma čítali nahlas. 4. Flexibilita a otvorenosť novým typom podujatí, operatívnosť v spolupráci s ďalšími subjektmi

3.5.2.5. Vzdelávacia a voľnočasová činnosť

Ciele	Nástroje	Prínosy
Vytvoriť špecializovanú inštitúciu (Bratislavské centrum divadla, literatúry a vzdelávania), ktorá zastreší vzdelávacie a voľnočasové aktivity Starého Mesta a bude kompatibilná v danej odbornosti v čo najširšej škále a zároveň dopĺňajúca spektrum vzdelávacej a voľnočasovej činnosti na území Starého Mesta	1. Transformovať naše vzdelávacie aktivity z voľnočasových na certifikované (napríklad vo forme Jazykovej školy) 2. Akceptácia a štúdium nových trendov mimoškolského vzdelávania potenciálneho publika pre naše umelecko-prezentačné aktivity, zásadná spolupráca s kultúrnymi inštitúciami zriaďovanými Starým Mestom, zavedenie aktivít v duchu celoživotného vzdelávania (Life Long Learning) 3. Dramaturgické zjednotenie voľnočasoých aktivít a kurzov zjednotením ich dramaturgického vedenia (týka sa zariadenia na Školskej a Gaštanovej ulici), spolupráca s podobnými iniciatívami na území mesta	1. Väčšie komerčné využitie kapacít a tradície, ktoré v danej oblasti máme, poskytnutie väčšej serióznosti, dosahu a významu našim vzdelávacím aktivitám 2. V tejto mimoriadne rozvíjajúcej sa oblasti máme možnosť vychovávať diváka pre kultúrne aktivity na území Starého Mesta, čo v dlhodobom horizonte prinesie priebežný a stabilný divácky záujem zvyšovanie náročnosti publika na kvalitnú umelecko-prezentačnú činnosť 3. Racionalizácia počtu pracovných pozícií a možnosť dôslednejšie a kvalitnejšie realizovať dané podujatia
Štruktúrovať vzdelávaciu a voľnočasovú činnosť Bratislavského centra divadla, literatúry a vzdelávania podľa orientácie na typy činnosti a na cieľové skupiny	1. Snaha o lepšie komerčné využitie voľnočasových aktivít 2. Spoluprácou so školami nájsť spôsob na extenziu kapacity všetkých mimoškolských vzdelávacích a voľnočasových aktivít (od kurzov až po letné detské tábory), formou ich	1. Kvalitou programu predčiť a komerčným využitím sa priblížiť činnostiam súkromných voľnočasových agentúr, ktoré z daného výkonu financujú svoj chod 2. Lepšie komerčné využitie populárnych aktivít a možnosť byť bližšie k detskému recipientovi

	realizácie v priestoroch škôl, ktoré Staré Mesto zriaďuje 3. Dať priestor dielčím stratégiám podľa kapitoly č. 3)	(minimalizovať nutnosť presúvania detí) 3. Flexibilita a otvorenosť novým typom podujatí, operatívnosť v spolupráci s ďalšími subjektmi

3.6. Zmeny štruktúry kultúrnych inštitúcií zriaďovaných Starým Mestom

V rámci navrhovanej zmeny organizačnej štruktúry rušíme doterajšie názvy „Miestne kultúrne centrum“, s ktorými sa kultúrna obec dostatočne neidentifikuje, a ktoré nedostatočne evokujú dôstojnosť kultúrneho stánku ako takého. Zavádzame nové názvy troch preddavkových právnych subjektov, „Bratislavské centrum“, ktoré sa budú odlišovať podľa jednotlivej špecializácie na danú umeleckú oblasť, takže sa celkový systém názvoslovia sprehľadní, bude jasnejšie a jednoducho identifikovateľný a bude dôstojný pre zvyšovanie úrovne špecializácie, ktorú touto koncepciou sledujeme.

Základné pravidlo pre nové Bratislavské centrá je, že budú podľa svojej špecializácie odborne zabezpečovať a zastrešovať všetky aktivity danej oblasti, ktoré sa budú na území Starého Mesta v režii mestskej časti konať.

1. **Bratislavské centrum hudby** (StC_1)

Sídlo: Zichyho palác, Ventúrska ul.

- kompetencia – všetky spoločenské, hudobné a exteriérové podujatia, zabezpečenie ostatných podujatí na pôde Zichyho paláca
    - hudobná sála Zichyho paláca
    - hudobný altánok Hviezdoslavovo nám.
    - ostatné exteriérové koncerty
    - ostatné exteriérové aktivity organizované Starým Mestom
    - všetky spoločenské aktivity organizované v Zichyho paláci
    - civilné sobáše v Zichyho paláci

2. **Bratislavské centrum divadla, literatúry a vzdelávania** (StC_2)

Sídlo: Školská ulica; Spravované pobočky: Gaštanová ulica, Františkánske nám. 7

- kompetencia – všetky divadelné, literárne, vzdelávacie a voľnočasové aktivity, zabezpečenie ostatných podujatí na pôde svojich sídiel, správa zverených sídiel
    - divadelná sála na Školskej ulici
    - divadelná sála na Františkánskom nám.
    - ostatné priestory na Školskej ulici a Gaštanovej ulici
    - organizovanie kurzov všetkých druhov (jazykové, pohybové, voľnočasové a ďalšie)

3. **Bratislavské centrum vizuálneho umenia** (StC_3)

Sídlo: Bývalé Leninovo múzeum (Pisztoryho palác), Štefánikova ul.; (po ukončenie stavebno-rekonštrukčných prác v Pisztoryho paláci bude dočasne sídliť v Zichyho paláci)

- kompetencia – všetky výtvarné a výtvarno-vzdelávacie aktivity
    - výstavné priestory Pisztoryho paláca
    - výstavné priestory Zichyho paláca

    - Galéria Z
    - Galéria Cypriána Majerníka
- výstavné priestory na Františkánskom nám.
- kinosála Pisztoryho paláca

5. Záver

Spoločnou optikou tejto koncepcie je videnie miestnej kultúry v trochu inom svetle, než v akom ju poznáme z praxe. Bratislava ako hlavné mesto a Staré Mesto ako jeho nosná časť v zmysle tradície, kvality aj počtu kultúrnych podujatí neunesie tradičné obmedzenie chápania pojmu „miestna kultúra“, pretože sa jedná o veľkú aglomeráciu, so špecifickou nadnárodnou multietnickou históriou. Aj preto naša koncepcia vychádza zo zhodnotenia pomeru kultúrnych činností inštitúcií všetkých zriaďovateľov na území Starého Mesta. Z neho zas vyplýva aj naznačenie možných vstupov do tejto štruktúry, vrátane zabezpečenia ich potenciálnej komplementárnosti, nad ktorými v našom prípade dominuje snaha o originálnu a neopakovateľnú špecializáciu kultúrnych ustanovizní zriaďovaných Starým Mestom. Vo všetkých variantoch činností sme okrem rozvoja existujúcich, brali ohľad na dnes nerealizované, zanedbané, alebo zabudnuté kultúrne činnosti.

Pri snahe o plnenie kultúrnych potrieb najširšie definovaného spektra diváckej obce sme preto siahli k rozponu činnosti od miestnej záujmovej, až po elitnú s medzinárodným dosahom. Tá je síce cielená pre náročného (domáceho či zahraničného) diváka, avšak náš úmysel je najmä motivačný – docieliť občiansku možnosť najširšieho publika vstúpiť do dejinne a kultúrne náročných sfér, ktoré ho budú nielen vychovávať, ale ktoré budú zároveň mostom k náročnejšej verzii vlastnej identifikácie s mestom, poskytujúcim nielen lokálne, ale aj európske povedomie a sebavedomie.

Základných charakterom konkrétnych návrhov tejto koncepcie je, okrem stanovenia filozofie kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti Starého Mesta, jej pomer otvorenosti k neziskovým iniciatívam, ktoré na území Starého Mesta vykonávajú sústredenú kultúrnu činnosť, a v spolupráci s ktorými má Staré Mesto dobré skúsenosti. Inováciou je snaha nájsť mieru možnej a adekvátnej podpory, ktorá nebude trvalá, ale bude konkurzmi a preferenciou odborne vybraných najkvalitnejších partnerov priebežne zveľaďovaná, a zároveň pripravená dať v budúcnosti priestor ďalším. Iným príkladom otvorenosti je ponechanie následných kompetencií nadväzným dramaturgickým stratégiám, ktoré v texte viackrát spomíname a odkazujeme na ne. Ide o priemet systému priebežnej personálnej politiky, ktorá bude na vedúcich miestach taktiež podliehať pravidlu odborných výberových konaní, čím vytvorí predpoklady pre nezacyklovanie sa inštitúcií v osvedčených stereotypných kultúrnych výkonoch. Navrhované konkrétne kroky tak nemusia vyčerpávať množinu všetkých možností kultúrno-spoločenských aktivít, avšak vznikne priestor pre aktuálnu reagenciu na vývoj a dnes možno ešte ťažko predvídateľné budúce kultúrne potreby, iniciatívy a stratégie.

Výstupom realizácie tejto koncepcie bude stabilizovaná sústava kultúrnych inštitúcií, pripravená na spoluprácu s ďalšími, ale aj ku komplementárnosti voči ďalším, podobne zameraným ustanovizniam v Bratislave i mimo Bratislavy. Vytvoria sa predpoklady pre zavedenie a úspešnosť viaczdrojového financovania, ktoré doteraz tvorilo len veľmi malé percento ich ekonomiky.

Prebehne tiež zásadná špecializácia ich zamerania, ktorá ich zaradí medzi spoľahlivé a dôstojné kultúrne inštitúcie, sídliace v Mestskej časti Bratislava-Staré Mesto.

Ing. Arch. Andrej Petrek
starosta mestskej časti
Bratislava - Staré Mesto

Schválilo Miestne zastupiteľstvo dňa 11.12.2007 uznesením č.113/2007.

Spracoval: Mgr. Richard Gregor
vedúci oddelenia kultúry
Mgr. Sven Šovčík
predseda komisie kultúry

Overil: Mgr. Richard Gregor
vedúci oddelenia kultúry
Mgr. Sven Šovčík
predseda komisie kultúry